

Rigshospitalets Juliane Marie Center
Klinik for Vækst og Reproduktion

REGION

Testosteron pjece

Vejledning og gode råd i forbindelse med
behandling med mandligt kønshormon

Vækst og Reproduktion
Afsnit 5064
Opgang 5, 6. sal
Rigshospitalet
Juliane Marie Centret
Blegdamsvej 9,
2100 Kbh Ø

Åbningstid: 8.00-16.00

Sekretær: 35 45 50 64
Laboratorium: 35 45 50 80
www.rh-gr.dk

Revideret juni 2009

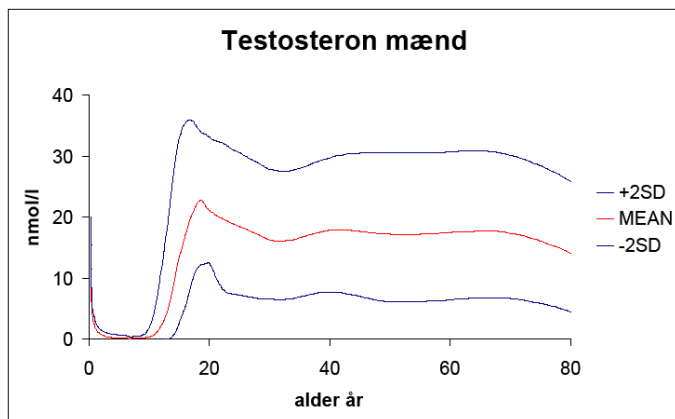
Indledning

Behandling med testosteron (mandligt kønshormon) gives til voksne mænd, hvis deres egen testosteronproduktion er nedsat. Testosteron kan også gives til drenge med forsinket pubertetsudvikling.

Hvor produceres testosteron?

Testosteron dannes i testiklerne under indflydelse af det overordnede hormon LH (luteiniserende hormon), der produceres i hypofysen i hjernen. Dette hormon er igen reguleret af det frigørende hormon GnRH, der produceres i et andet center i hjernen, hypothalamus.

Bortset fra en periode i fostertilværelsen og en kort periode omkring 3 måneders alderen begynder produktionen af testosteron hos drenge først i forbindelse med puberteten. Testosteronproduktionen når voksniveau i slutningen af teenagealderen. Der ses et gradvist, men mindre fald hos ældre mænd.

Hvordan virker testosteron?

Testosteron giver hos drenge bl.a. udvikling af ydre kønsdele og behåring samt ændring i stemmen. Hos voksne mænd har testosteron primært betydning for muskelmasse, knoglestyrke, energiniveau og normal sexual funktion.

Årsager til testosteronmangel.

1. Forsinket pubertet
2. Sygdomme i hypofyse eller hypothalamus
3. Fjernelse af en eller begge testikler
4. Strålebehandling af testikel
5. Uforklaret, aftagende testikelfunktion
6. Klinefelter Syndrom (kromosomsygdom)
7. Andre, men sjældnere årsager til nedsat funktion af testiklerne

Behandlingsmåder

Testosteron kan gives på flere måder

1. Andriol kapsler (tabletter) gives oftest 2 gange dagligt og i forbindelse med et måltid for at sikre god optagelse i tarmsystemet.
2. Testoviron gives som indsprøjtning i en muskel (lår eller sæde) oftest hver 2.-3. uge.
3. Nebido gives som indsprøjtning i en muskel (sæde) oftest hver 10-14. uge.
4. Tostran/Testogel påsmøres 1 gang daglig på ren og tør hud typisk mave eller overarme.

Hvilken behandling, der gives afhænger af årsagen til hormonmanglen og graden af denne.

Ved manglende pubertet begyndes behandlingen med Andriol for ikke at påvirke højdevæksten, og senere skiftes der sædvanligvis til et af de andre kraftigere virkende testosteron præparater.

Hos voksne mænd, der kun har en meget lille eller slet ingen egenproduktion af testosteron, er det oftest

nødvendigt at give Testosteroncreme eller indsprøjtning for at opnå tilstrækkelig effekt.

Virkingen af testosteron indtræder efter få dage til uger (potens og sexuallyst) eller måneder til år (behåring, fysisk udvikling, muskelstyrke og knoglestyrke).

Bivirkninger

I de doser, der gives, vil der sædvanligvis ikke være bivirkninger. De væsentligste bivirkninger, som især ses ved overforbrug/overdosering, er ophobning af salt og væske i kroppen, samt forhøjet blodprocent. Dette kan især hos ældre give risiko for belastning af hjertet. Hvis man er i behandling med blod-fortyndende medicin, skal dosis i reglen justeres ved opstart af behandling med mandligt kønshormon. Ved overdosering kan der endvidere optræde psykiske bivirkninger f.eks. vredlathed og aggression. Den jævnlige kontrol af testosteronbehandlingen har således til formål at sikre, at der vedvarende gives den rette testosterondosis.

Der er ikke noget, der tyder på, at behandlingen medfører forøget risiko for prostatakræft i vanlige dosering.

Misbrug af testosteron kan varigt ødelægge testiklens sædproduktion og egen produktion af hormon.

Plaster behandling (Atmos) kan desuden give lokale gener i form af rødme og kløe.

Hos børn og unge er den væsentligste bivirkning en fremskyndet lukning af vækstzoner i knoglerne og dermed risiko for nedsat sluthøjde, såfremt man ikke behandler meget forsigtigt.

Kontrol af behandling.

1. Ved Andriol behandling måles koncentrationen af testosteron og LH i en blodprøve. I særlige tilfælde

kontrolleres optagelsen af Andriol før og 4 timer efter indtagelsen.

2. Ved behandling med Testoviron- eller Nebidoindsprøjtning måles koncentrationen af testosteron, LH og andre relevante parametre, der kan påvirkes af testosteron i en blodprøve. oftest foretages blodprøvetagning lige før en ny indsprøjtning.
3. Ved behandling med testosterongel/-creme måles koncentrationen af testosteron, LH og andre relevante parametre, der kan påvirkes af testosteron i en blodprøve nogle timer efter at gelen/cremen er påsmurt.

Behandlingens varighed afhænger af årsagen og vil være individuel. Hos voksne mænd er behandlingen dog ofte livslang.

Opbevaring af medicin

Medicin skal opbevares forsvarligt og altid uden for børns rækkevidde. Hæld aldrig medicin over på anden emballage, bortset fra doseringsæsker. Det kan skabe uheldige fejltagelser og evt. mindske holdbarheden. Alle præparater opbevares ved normal stuetemperatur.

Udlandsrejser

Af praktiske årsager kan det i forbindelse med længerevarende rejser til udlandet være nødvendigt at skifte mellem præparaterne i en periode. Dette aftales altid med den læge der er ansvarlig for kontrollen af behandlingen. I sådanne situationer kan det også være praktisk at have et kortfattet engelsksproget brev med om begrundelsen for behandlingen. Der er ikke behov for egentligt medicin-pas.